

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29.08.2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Менеджмент освіти
Викладач (і)	Матішак Маріанна Василівна, канд.пед.наук, доцент
Контактний телефон викладача	0967124568
E-mail викладача	marianna.mathishak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, telegram, e-mail) і офлайн

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Менеджмент освіти» відноситься до циклу професійної підготовки і належить до дисциплін вільного вибору студентів. Актуальність вивчення дисципліни зумовлена сучасними запитами ринкової економіки, потребою посилення конкурентоспроможності фахівців дошкільної освіти на ринку праці, підвищення ефективності управління закладами дошкільної освіти. Зміст дисципліни охоплює теорію та практику менеджменту освітньої галузі, ключові поняття й термінологію, специфіку управлінської діяльності, організацію діяльності колективу ЗДО на правових і демократичних засадах, особливості самоменеджменту, тайм-менеджменту та самомаркетингу здобувачів освіти. Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Менеджмент освіти» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних напрацюваннях і практичному досвіді загальної та дошкільної педагогіки, загальної психології, фахових методик тощо.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з теоретико-методологічними аспектами менеджменту в освітніх закладах, розвиток у майбутніх бакалаврів дошкільної освіти умінь і навичок ефективного використання сучасних технологій менеджменту в педагогічній діяльності, формування основ управлінської компетентності, удосконалення загальних та фахових компетентностей.

Завдання дисципліни:

- обґрунтувати теоретико-методологічні особливості освітнього менеджменту;
- формувати у студентів уявлення про сучасні форми і методи організації та управління закладами освіти та розвивати навички їх використання на практиці, ознайомити з формами, методами і засобами оцінки якості освітнього процесу в ЗДО;
- розкрити психологічні механізми професійної діяльності менеджерів освітніх закладів, розвивати навички міжособистісної взаємодії та комунікації для підвищення ефективності освітнього процесу;
- формувати уявлення студентів про особливості менеджменту ЗДО;
- формувати основи управлінської компетентності майбутніх педагогів;
- спонукати майбутніх вихователів ЗДО до самоосвіти та творчого підходу у професійній діяльності

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності)

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання:

ПРН-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПРН-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці

ПРН-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю

Загальні компетентності (за професійним стандартом)

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.05. Здатність до творчого пошуку і реалізації нових ідей, до самопрезентації результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними і соціальними проектами, критично мислити (підприємницька компетентність).

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

В2.1. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

В2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

В2.3. Здатність до командної взаємодії.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин

лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	012 Дошкільна освіта	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Менеджмент освіти як галузь знань та сфера діяльності.	2	2	5
Тема 2. Особливості менеджменту в системі дошкільної освіти.	2	4	5
Тема 3. Імідж сучасного ЗДО	2	2	10
Тема 4. Керівник сучасного ЗДО – освітній менеджер	2	2	5
Тема 5. Керівництво і лідерство		2	10
Тема 6. Ділова кар'єра вихователя ЗДО	2	2	5
Тема 7. Самоменеджмент майбутнього вихователя ЗДО	2	2	10
Тема 8. Самомаркетинг сучасного педагога		2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів (вага оцінок за практичні заняття – 90 балів, контрольна робота – 10 балів).</p> <p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси, тематика яких відповідає змісту дисципліни, на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).</p>
Вимоги до письмових	Усі види письмових робіт оцінюються в 100-бальній системі, вага оцінки

робіт	<p>змінюється залежно від виду роботи.</p> <p>Контрольна робота є обов'язковою для всіх здобувачів денної і заочної форми навчання і проводиться у вигляді тестування в системі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/. Здобувачі денної і заочної форм навчання контрольну роботу виконують під час останнього практичного заняття (оцінка за контрольну роботу макс. 100 балів, вага – 10 балів).</p> <p>До окремих тем («Менеджмент освіти як галузь знань і сфера діяльності», «Керівництво і лідерство») пропонується підготовка есе (за бажанням студентів) (обсяг 1-2 сторінки друкованого тексту в електронному варіанті) з дотриманням вимог академічної доброчесності, висловлення власного міркування та ставлення до проблеми (оцінка за есе макс. 100 балів, вага оцінки – 9 балів)</p> <p>До кожного практичного заняття пропонується підготовка в електронному або друкованому вигляді наукових повідомлень, презентацій, ментальних карт, інтерактивних ігор (на вибір здобувачів за темами, які вивчаються) (оцінка за роботу макс. 100 балів, вага оцінки – 9 балів).</p> <p>До теми «Ділова кар'єра вихователя ЗДО» рекомендовано проходження онлайн-курсу на сервісі ЕдЕра «3 місяця в кар'єру». Оцінка за курс виставляється в 100-бальній системі, вага оцінки – 9 балів.</p>
Практичні заняття	<p>Практичні заняття оцінюються за 100-бальною системою, вага оцінки за всі практичні заняття 90 балів. До практичних занять здобувачі готують презентації, ментальні карти, наукові повідомлення, інтерактивні ігри та усні відповіді за темами, які вивчаються. За темами «Імідж ЗДО», «Ділова кар'єра» використовується поточне опитування у формі тестування в онлайн-сервісі https://www.socrative.com/</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумкова оцінка мін. 50 балів (50%) за всі форми роботи</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік.</p> <p>Форма здачі – комбінована, оцінки за практичні заняття та контрольну роботу. Максимальна оцінка з дисципліни – 100 балів.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

<p><u>Письмові роботи:</u> виконуються з використанням цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/</p> <p><u>Відвідування занять</u> Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропущені заняття здобувач відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані практичного заняття роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка письмових завдань; - заслуховування і перегляд мультимедійних презентацій або представлення ментальних карт; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу самостійної роботи (сертифікати про проходження онлайн-курсів, тестування в системі дистанційного навчання). <p><u>Неформальна освіта:</u> Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом</p>

неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція), 2021. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Дуткевич Т., Толков О. Техніка управлінської діяльності в закладі освіти. Київ: КНТ, 2020. 194 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
4. Коберник О. М., Гагарін М. І. Менеджмент в освіті : навчальний посібник. 3 вид. Умань : ВПЦ «Візаві». 2017. 242 с.
5. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
6. Менеджмент в освіті: Підручник / За ред. проф. В.Крижка. К.: Освіта України, 2020. 465 с.
7. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»: наказ Міністерства освіти України від 19.10.2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
8. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»: наказ Міністерства освіти України від 28.09.2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
9. Самоменеджмент : навчальний посібник / Г. З. Леськів, Г. Я. Левків, М. М. Бліхар, В. В. Гобела, О. П. Подра, Г. В. Коваль. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 280 с
10. Степанова Т., Курчатова А. Організація і керівництво дошкільною освітою в Україні. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 236 с.

Додаткова література:

11. Від керівника до лідера: практичні поради для директорів шкіл та керівників відділів освіти. URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/521/12.2019.pdf>
12. Вірна Ж. П., Мудрик А. Б. Особистісна вимогливість професіонала : теорія, практика, методи вивчення : монографія. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 255 с.
13. Коучинг як технологія розвитку лідерства у сфері освіти / О. О. Нежинська, В. М. Тименко. *Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України»*. 2017. № 2 (додаток 1) ; Тематичний випуск «Університет і лідерство». Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. С. 65–68.
14. Леськів Г.З., Левків Г. Я., Гобела В.В. Характеристика самоменеджменту і його структурної сутності. Соціально-правові студії. 2021. Випуск 4 (14). С. 132-136
15. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації / О. І. Бондарчук, О. О. Нежинська : спецкурс для слухачів очно-дистанційної форми навчання в системі післядипломної педагогічної освіти. Київ , 2017. 36 с.
16. Мартинець Л. А. Управлінська діяльність керівника навчального закладу : [навч. посібн.]. Вінниця, 2018. 196 с.

17. Розвиток управлінської компетентності керівника як важливого ресурсу забезпечення якості роботи закладу освіти : тематичний збірник праць / упоряд. І. В. Ветров, О. В. Власюк; за ред. А. Л. Черній, І. В. Ветрова. Рівне : РОППО, 2019. 147 с.

18. Фарухшина М.Ш. Педагогічний маркетинг у професійній діяльності педагога Нової української школи. *Професійний розвиток педагога Нової української школи в умовах формальної і неформальної освіти: електронний збірник спецкурсів: авторський колектив / загальна ред. проф. Т. М. Сорочан. К.: ЦППО, 2018. 300 с.*

Статті:

19. Лисенко Н., Лисенко О., Матішак М. Компетентнісний підхід у сучасній парадигмі професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 63. Том 2. 2023. С.74-78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/63.2.14>

20. Матвеева Н., Матішак М. Формування демократичних цінностей майбутніх педагогів: практико-орієнтований підхід. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Наукове електронне видання*. Випуск 14. Частина 2. Слов'янськ, 2021. С.24-34.

21. Матішак М. Педагогічний менеджмент у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти і професійної підготовки педагогічних кадрів у контексті євроінтеграційних процесів // Матеріали науково-практичної конференції, 12 – 13 травня 2016 року. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*. Чернівці, 2016. С. 75–78.

22. Матішак М. Формування навичок самоменеджменту майбутніх вихователів ДНЗ. *Освітній простір України*. Випуск 8. 2016. С. 88–93.

23. Скоморовська І., Кирста Н. і Матішак М. (2023) Виникнення синдрому професійно-емоційного вигорання у вихователів закладів дошкільної освіти: чинники, симптоми, етапи та профілактика. *Журнал Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. 10, 1 (Квітень 2023), 152-158. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.152-158>

Internet-джерела:

1. <https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita>

2. Практика управління дошкільним закладом: щомісячний спеціалізований журнал. URL: <https://ezavdnz.expertus.com.ua/>

4. Вихователь-методист дошкільного закладу. URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/>

Викладач: **МАТІШАК Маріанна Василівна**, доцентка кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти